

Bureau Forum Standaardisatie

gehuisvest bij Logius
Postadres
Postbus 96810
2509 JE Den Haag
Bezoekadres
Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Bij bezoek aan Logius is legitimatie verplicht.

Contactpersoon

Joram Verspaget
secretaris BFS
joram.verspaget@forumstandaardisatie.nl
+ 31 (0) 6 5284 5592

VERSLAG

FORUM STANDAARDISATIE

woensdag 14 maart 2018

Vergaderdatum woensdag 14 maart 2018
Vergadertijd 09:30 tot 12:00 uur (12:00-13:00 uur *introduce-uurtje*)
Vergaderplaats New Babylon
Anna van Buerenplein 29
2595 DA Den Haag

Aanwezig*Forum Standaardisatie*

Nico Westpalm van Hoorn (voorzitter), Rudi Bekkers (Technische Universiteit Eindhoven),
Yvonne van der Brugge (Logius, secretaris), Cor Franke (Franke Interim Management), Floor Jas (Surfnet),
Wim van Nunspeet (CBS), Benno Overeinder (NLnet Labs), Theo Peters (VNG Realisatie),
Katinka Petronia (Ministerie van Binnenlandse Zaken, DI&O), Ad Reuijl (Manifestgroep/CIP),
Marcel Reuvers (Geonovum), Nico Romijn (VNG Realisatie),
Harry Roumen (Ministerie van Financiën/DG Belastingdienst), Gerard Smits (Waterschapshuis),
Anneke Spijker (Interprovinciaal Overleg), Rob Verweij (Rinis)

Afwezig

Oscar Delnooz (Ministerie van Economische Zaken en Klimaat), Gerard Hartsink (financiële sector),
Joop van Lunteren (adviseur, PBLQ HEC), Steven Luitjens (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties),
Piet Mallekoote (Betaalvereniging), Michiel Steltman (DINL), Hans Wanders (CIO Rijk)

Aanwezig namens het bureau

Gemma Franke (adviseur communicatie), Désirée Castillo Gosker (adviseur), Ludwig Oberendorff (hoofd)
Lancelot Schellevis (adviseur), Annemieke Toersen (medewerker), Maarten van der Veen (adviseur),
Joram Verspaget (bureausecretaris, notulen), Han Zuidweg (adviseur)

Te gast

Peter ter Haar (kennisplatform API's), (06. Presentatie API's)

actie	Ter besluitvorming en ter kennisname
tijd	Van 09:30 tot 10:00 uur
	FSE180314.€1A Welkomstwoord aan nieuwe leden en voorstelronde (<i>mondeling</i>) FSE180314.€1B Agenda FSE180314.€1C Verslag Forum Standaardisatie woensdag 13 december 2017

1A Welkomstwoord aan nieuwe leden en voorstelronde

De leden van het Forum komen voor het eerst in nieuwe samenstelling bijeen en stellen zich aan elkaar voor. De nieuwe leden van het Forum zijn:

Rudi Bekkers (Technische Universiteit Eindhoven)
 Oscar Delnooz (Ministerie van Economische Zaken en Klimaat) (afwezig)
 Piet Mallekoote (Betaalvereniging) (afwezig)
 Benno Overeinder (namens Ministerie van Justitie en Veiligheid)
 Theo Peters (VNG Realisatie)
 Ad Reuijl (UWV/CIP)
 Gerard Smits (Waterschapshuis)

1B Agenda

Geen opmerkingen.

1C Verslag Forum Standaardisatie woensdag 13 december 2017

Vastgesteld.

Naar aanleiding van:

>> *Actiepunt: Het bureau kijkt hoe het Forum Standaardisatie de adoptie van de standaard Grip op Secure Software Development (SSD) anders dan door plaatsing op de lijst open standaarden een impuls kan geven.*

SSD zal onder andere meer prominent worden geduid op de site van het Forum Standaardisatie om te helpen de adoptie van deze standaard een impuls te geven (actiepunt BFS).

>> *Actiepunt: Voorbeelden van innovaties in digitale informatie-uitwisseling middels blockchaintechnologie uit andere landen worden aan het Forum gestuurd.*

>> *Actiepunt: Op internationaal niveau wordt in International Organization for Standardization (ISO)-verband sinds 2016 gewerkt aan standaardisatie op blockchain- en distributed ledger-technologie (DLT) in ISO TC 307-werkgroepen. Meerdere best practices betreffende deze technologie in ISO-verband ontwikkeld worden gedeeld met het Forum zodra deze openbaar zijn.*

De genoemde voorbeelden en best practices worden aan de leden van het Forum gestuurd zodra deze beschikbaar zijn (actiepunt BFS).

actie	Ter bespreking
tijd	Van 10:00 tot 10:10 uur
voorzitter	Nico Westpalm van Hoorn
	FSE180314.€ Oplegnotitie FSE180314.€A Instellingsbesluit Forum Standaardisatie (<i>mondeling</i>) FSE180314.€B Instellingsbesluit OBDO en Digiprogramma 2018 FSE180314.€C Werkplan Forum Standaardisatie 2018 (d.d. 2 maart 2018)

2 Oplegnotitie

Geen opmerkingen.

2A Instellingsbesluit Forum Standaardisatie

De Ministerraad heeft vrijdag 9 maart jl. ingestemd met het Instellingsbesluit Forum Standaardisatie. Met de publicatie van het besluit in de Staatscourant op 15 maart is het besluit per 16 maart 2018 in werking getreden. Nieuwe leden van het Forum worden te zijner tijd toegevoegd aan de samenstelling Forum Standaardisatie in het Instellingsbesluit.

2B Instellingsbesluit OBDO en Digiprogramma 2018

Instellingsbesluit OBDO

Gerelateerd aan het Instellingsbesluit Forum Standaardisatie is het Instellingsbesluit Sturing Digitale Overheid, dat de instelling van het Overheidsbreed Overleg Digitale Overheid (OBDO) en de Programmeringsraad Logius (PL) regelt. Het Forum Standaardisatie wordt hierin genoemd als het gremium dat het OBDO adviseert inzake de bevordering van de interoperabiliteit en de samenstelling van de lijst met open standaarden waarvoor een 'pas-toe-of-leg-uit regime' geldt. Artikel 4, lid 2: *Het OBDO bevordert de interoperabiliteit, en stelt – op advies van het Forum Standaardisatie – de samenstelling van de lijst met open standaarden vast, waarvoor voor overheidsorganisaties een 'pas-toe-of-leg-uit regime' geldt. Het OBDO stimuleert en volgt het gebruik van de standaarden op die lijst.*

Het OBDO neemt de taak over van het Nationaal Beraad en voorheen het College Standaardisatie, op het gebied van standaardisatie.

Het Forum benadrukt dat de leden van het OBDO zelf een taak hebben in het uitdragen van de standaarden. Dat geldt in brede zin, maar primair in hun eigen organisatie(s) en achterban. Er wordt aandacht gevraagd voor hoe dat bij de leden van het OBDO duidelijk te krijgen.

De relatie van het Forum met het OBDO zal nader worden geduid op de site van het Forum Standaardisatie (actiepunt BFS).

Digiprogramma 2018

Staatssecretaris Knops heeft op vrijdag 22 februari het Digiprogramma 2018 samen met het Instellingsbesluit OBDO naar de Tweede Kamer gestuurd ter informering over de nieuwe inrichting van de governance van de digitale overheid. Zoals aangekondigd in het regeerakkoord wordt een (ambitieuze) Brede Agenda Digitale Overheid (BADO) opgesteld. Daarin zullen ook onderdelen uit het Digiprogramma terugkomen. Beleidsmatig wordt gedacht om de beleidslijnen uit die agenda, waarin standaardisatie een rol kan spelen, terug te laten komen in een op te stellen standaardisatie-agenda. Nader overleg hierover wordt geïnitieerd (actiepunt BZK/DIO).

2C Werkplan Forum Standaardisatie 2018 (d.d. 2 maart 2018)

Het werkplan is aangepast naar aanleiding van de genomen besluiten tijdens het diner pensant van 13 december 2017. Ook zijn enkele omissies hersteld. Het werkplan wordt na de publicatie van het Instellingsbesluit Forum Standaardisatie aangepast op de desbetreffende passages uit het Instellingsbesluit en ter kennisname aan het Forum gestuurd (actiepunt BFS).

3 Open standaarden, lijsten

actie	Ter besluitvorming en ter kennisname
tijd	Van 10:10 tot 10:25 uur
voorzitter	Nico Romijn namens de Stuurgroep Open Standaarden
	<p>FS-20180314-03 A Oplegnotitie FS-20180314-03A Evaluatie STOSAG 1.0 (een standaard voor digitale gegevensuitwisseling in de afvalverwerking) FS-20180314-03B Evaluatie PDF 1.7 (open standaardformaat voor de uitwisseling van documenten waarvan de pagina-opmaak vastligt) FS-20180314-03C Evaluatie SAML 2.0 (een op XML gebaseerde standaard voor het uitwisselen van authenticatie- en autorisatiegegevens tussen domeinen)</p> <p>In oplegnotitie, ter kennisname: FS-20180314-03D Stand van zaken rond lopende procedures FS-20180314-03E Stand van zaken beschrijving toepassingsgebieden informatieveiligheidsstandaarden en documentstandaarden</p>

3 Oplegnotitie

Nico Romijn licht namens de Stuurgroep Open Standaarden de agendapunten toe.

3A Evaluatie STOSAG 1.0 (een standaard voor digitale gegevensuitwisseling in de afvalverwerking)

De Stuurgroep adviseert het Forum om een procedure te starten om STOSAG 1.0 van de 'pas toe of leg uit'-lijst te verwijderen. De beheerorganisatie van STOSAG wordt verzocht om STOSAG 2.1 vóór 1 mei 2018 aan te melden voor de 'pas toe of leg uit'-lijst ter vervanging van STOSAG 1.0 en een actiever beheer van de standaard te voeren.

Het Forum stemt zonder verdere opmerkingen in met het advies.

3B Evaluatie PDF 1.7 (open standaardformaat voor de uitwisseling van documenten waarvan de pagina-opmaak vastligt)

De Stuurgroep adviseert het Forum gezien de onduidelijke functionele meerwaarde en het achterblijvende gebruik om PDF 1.7 van de 'pas toe of leg uit'-lijst te verwijderen.

Aangegeven wordt dat PDF 1.7 een paraplustandaard is die op zichzelf geen specifieke toepassing heeft. De standaard PDF/A-2, die van PDF 1.7 is afgeleid en ook op de 'pas toe of leg uit'-lijst staat, heeft dat wel: PDF/A-2 is van toepassing op documenten die duurzaam toegankelijk moeten zijn. Hetzelfde geldt voor PDF/A-1. Tevens wordt vermeld dat Logius PDF/UA zal aanmelden voor de 'pas toe of leg uit'-lijst. PDF/UA is ook afgeleid van PDF 1.7 en is van toepassing op documenten die moeten voldoen aan toegankelijkheidseisen (Digitoegankelijk). Door hun eenduidige toepassingsgebied hebben PDF/A-1, PDF/A-2 en PDF/UA een duidelijker meerwaarde op de 'pas toe of leg uit'-lijst dan PDF 1.7.

BFS zal de toepassing van PDF/A-1, PDF/A-2 en PDF/UA op de 'pas toe of leg uit'-lijst duidelijker toelichten met een beslisboom die ook kan worden opgenomen in de algemene beslisboom open standaarden.

Het Forum stemt in met het advies.

C. Evaluatie SAML 2.0 (een op XML gebaseerde standaard voor het uitwisselen van authenticatie- en autorisatiegegevens tussen domeinen)

De Stuurgroep adviseert het Forum om SAML 2.0 op de 'pas toe of leg uit'-lijst te handhaven, maar de ontwikkeling rond Open ID Connect nauw te volgen.

Het Forum vraagt aandacht voor de verschillende werelden rond standaarden op de pas-toe-of-leg-uit-lijst gerelateerd aan de SAML 2.0-standaard. Met duidingsteksten over waar de veranderingen zitten en hoe de ontwikkelingen rond SAML 2.0 de andere standaarden raken wordt hierover meer helderheid verschaft. De teksten zullen helpen de standaarden beter te positioneren, en ook duidelijkheid scheppen in overleggen in het kader van eID¹ over de positie van het Forum (over de afwegingen, de procedure van een evt. aanpassing, en een eventueel transitieproces).

Het proces zoals beschreven in de notitie 03C. Evaluatie SAML 2.0 geldt hierbij als voorbeeld. Theo Peters, Ad Reuijl, Floor Jas en Marcel Reuvers geven aan te willen meelesen bij het schrijven van de teksten.

- D. **Stand van zaken rond lopende procedures (Digikoppeling, S/MIME, NLCIUS, Open API Specification, COINS en NLCS)**
- E. **Stand van zaken rond de beschrijving van de toepassingsgebieden informatieveiligheids (IV)-standaarden en documentstandaarden**

Het Forum neemt kennis van de mededelingen.

4 Open standaarden, adoptie

actie	Ter besluitvorming en ter kennisname
tijd	Van 10:25 tot 10:50 uur
voorzitter	Nico Romijn namens de Stuurgroep Open Standaarden
	<p>FS-20180314-4A Oplegnotitie</p> <p>FS-20180314-4A Eindmeting, evaluatie en vervolg streefbeeldafpraak IV-standaarden Nationaal Beraad (<i>plus presentatie</i>)</p> <p>FS-20180314-4B Aanpak Monitor open standaarden 2018</p> <p>FS-20180314-4C Overzicht uitzetten van iv-metingen en monitor in achterban</p> <p>In oplegnotitie, ter kennisname:</p> <p>FS-20180314-4D t/m l o.a. Wet Digitale Overheid, Doc-standaarden, Internet.nl en Veilige Email Coalitie (VEC)</p>

4 Oplegnotitie

Nico Romijn licht namens de Stuurgroep Open Standaarden de agendapunten toe.

4A Eindmeting, evaluatie en vervolg streefbeeldafpraak IV-standaarden Nationaal Beraad (*plus presentatie*)

Aan het Forum wordt de notitie voorgelegd met daarin opgenomen een evaluatie van de streefbeeldafpraak en een advies over hoe verder te gaan met de streefbeeldafspraken voor de IV-standaarden.

Lancelot Schellevis (adviseur BFS) licht de resultaten van de IV-meting nader toe aan de hand van het magazine Meting IV-standaarden. Het magazine is in te zien via https://magazine.forumstandaardisatie.nl/nl_NL/6322/90026/cover.html

De gemiddelde adoptiegraad van de IV-standaarden van 550 overheidsdomeinen staat begin 2018 op 80,2%. Dit is wederom een voorzetting van de stijging sinds de metingen begonnen in 2015 (toen 34,8%). TLS² kent hierbij met 95% de hoogste adoptiegraad en DMARC³ met 65% de laagste.

¹ De overheid wil graag dat mensen veilig kunnen inloggen bij overheidsorganisaties en zorginstellingen middels eID (elektronische identiteit).

² Transport Layer Security, een standaardtechnologie om een internetverbinding en de (gevoelige) datastroom erop te beschermen.

³ Domain-based Message Authentication, Reporting, and Conformance, een standaard voor het veiliger maken van e-mail-verkeer door het tegengaan van spam en phishing-mail door misbruik van domeinnamen bij e-mail te voorkomen.

Bijgedragen aan het succes hebben de presentaties in voor het Interprovinciaal Overleg (IPO), in de Manifestgroep en bij de achterban in het algemeen. De rol van de leden van het Forum als ambassadeur in eigen gremia is hierbij van groot belang, waarbij zelfs een beperkte inzet meteen leidt tot een zichtbare verbetering in de adoptie. Ook van groot belang is een gerichte aanpak per overheidsdomein gezien de verschillen tussen overheden en de adoptiegraad.

Huiver voor adoptie van anti-mail-phishing-standaarden lijkt gerelateerd aan zorgen over het verdwijnen van bonafide mails in spamfilters. Middels een brief aan meerdere bestuurders wordt uitgelegd dat dit te voorkomen is met een juiste instelling van de filters.

Tot slot wordt opgemerkt dat de IV-standaarden ook moeten zijn geactiveerd voor alle overheidssites, ook die sites die alleen informatief van aard zijn en waarop geen gegevensuitwisseling van bezoeker naar overheid en/of vice versa plaatsvindt. Dat komt omdat deze mailadressen en pagina's vaak alsnog misbruikt worden (als springplank naar malafide transactiesites, of omdat burgers niet weten dat de maildomeinen niet gebruikt worden). Verder is het van belang dat websites als authentieke overheidssites kunnen worden herkend (authenticiteit), zodat je weet dat de informatie die erop staat kunt vertrouwen.

Het digitale magazine over de IV-meting wordt op de site van het Forum gepubliceerd nadat de Tweede Kamer beide documenten officieel in ontvangst hebben genomen. Het is dan uitermate geschikt ter ondersteuning van de toelichting in eigen gremia over het belang van adoptie van de IV-standaarden.

Aan de orde komt de optie om de staatssecretaris van BZK te verzoeken een brief aan de achterblijvers te sturen. Dat kan alleen wanneer de BZK-organisaties (ook de Shared Service Centra) zelf voldoen. Daarop zal eerst de nadruk worden gelegd (actiepunten BZK/DIO).

Aansluitend wordt het Forum geadviseerd:

- a) het OBDO te adviseren om voor meer standaarden een streefbeeld-afspraken te maken.
- b) het OBDO te adviseren om verdere actie te ondernemen om achterblijvende organisaties alsnog tot adoptie te bewegen.
- c) om nader onderzoek te laten doen naar de wenselijkheid en haalbaarheid om te komen tot één domeinnaam-extensie voor alle e-mailadressen van de Nederlandse overheden.

Het Forum stemt in met deze adviezen.

4B Aanpak Monitor open standaarden 2018

Het Forum wordt gevraagd in te stemmen met bijgevoegde aanpak van de Monitor Open Standaarden 2018, inclusief het voornemen om voortaan de scores van alle individuele onderzochte aanbestedingen te noemen.

Het Forum stemt hier mee in.

4C Overzicht uitzetten van iv-metingen en monitor in achterban

Ten behoeve van het onder de aandacht brengen van de IV-metingen en de monitor Open Standaarden binnen de voor het Forum en de overheid relevante gremia wordt bijgaand overzicht aan het Forum voorgelegd. Het betreft hier een overzicht van alle leden van het Forum die al dan niet in de door hen bijgewoonde overleggen van relevante gremia beide onderwerpen kunnen toelichten of reeds hebben toegelicht.

Het bureau wordt gevraagd een pakketje voor de leden van het Forum te maken met daarin - naast de magazines - onder andere:

- a) hetgeen precies is afgesproken in het streefbeeld in het Nationaal Beraad;
- b) hetgeen aanvullend wordt afgesproken in het OBDO
- c) hoe BFS de leden van het Forum hierbij verder kan ondersteunen (bijvoorbeeld een presentatie op afroep, toelichting door BFS in vergadering van het gremium, het leveren van meetuitslagen toegesneden op gremium, een aparte bulkmeting)

De leden van het Forum zullen worden uitgevraagd voor nadere invulling van de lijst. Deze komt in de volgende vergadering terug.

Het Forum neemt kennis van de lijst.

4D t/m I o.a. Wet Digitale Overheid, Doc-standaarden, Internet.nl en Veilige Email Coalitie (VEC)

Het Forum neemt kennis van de mededelingen.

5 Communicatie

actie	Ter kennisname
tijd	Van 10:50 tot 11:10 uur
	FS 180314.6A Digitaal Magazine Monitor 2017 (<i>mondelinge toelichting</i>) FS 180314.6B Standaardwerken (<i>mondelinge toelichting</i>)

5A Digitaal Magazine Monitor 2017

Gemma Franke (adviseur communicatie) licht het Digitaal Magazine Monitor 2017 toe.

Het magazine geeft op laagdrempelige wijze de hoofdlijnen weer van de uitkomsten van de Monitor Open standaarden 2017 en laat met infographics de belangrijkste ontwikkelingen zien. Goed presenterende organisaties krijgen een pluim (naming en faming).

De leden van het Forum worden opgeroepen om in komende digitale magazines als lid van het Forum (of iemand anders uit eigen organisatie/achterban/gremium) met een foto en een quote te worden opgenomen. Dit helpt om de eigen doelgroep beter te bereiken en onze boodschap over het belang van adoptie van de 'pas-toe-of-leg-uit'-standaarden over te brengen.

- Digitaal Magazine Monitor 2017: https://magazine.forumstandaardisatie.nl/nl_NL/5425/79258/cover.html
- Monitor Open standaarden 2017: <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2018/03/08/monitor-open-standaarden-rapportage-2017/monitor-open-standaarden-rapportage-2017.pdf>

5B Standaardwerken

De nieuwe publicatie *Standaardwerken 2018 - Het belang van verbinden* is op 26 februari gepresenteerd door Steven Luitjens en Nico Westpalm van Hoorn. Het is een nieuw magazine van het Forum Standaardisatie vol interviews en praktijkcases over het gebruik van open standaarden door de overheid en het bedrijfsleven.

Verder wordt elk lid van het Forum opgeroepen zich aan te melden als hij of zij wil worden geïnterviewd over het waarom van zijn of haar lidmaatschap van het Forum Standaardisatie voor toekomstige publicaties en artikelen in vakbladen.

6 Presentatie API's

actie	Ter inspiratie en bespreking
tijd	Van 11:20 tot 11:50 uur
	FS 180314.6 Oplegnotitie Peter ter Haar zal ingaan op wat application programming interfaces (API's) zijn, wat ze kunnen betekenen voor de overheid en wat hiervoor nodig is. De leden van het Forum wordt gevraagd om hierover mee te denken en wat zij kunnen bijdragen aan het kennisplatform API's.

Peter ter Haar gaat in op wat APIs zijn, wat ze kunnen betekenen voor de overheid en wat hiervoor nodig is. Peter is adviseur op het gebied van innovatie en geo-informatie en onder andere als initiator van het Kennisplatform API's. Peter richt zich in zijn presentatie op de rol van standaarden en API's voor innovatieve toepassingen, puttend uit een aantal internationale ervaringen en voorbeelden. Zo geeft hij onder andere aan dat API's en Geodata elkaar vinden binnen ini-

tatieven als de Geovation Hub om open overheids- en bedrijfsdata te ontsluiten en te koppelen met de gebruiker centraal als uitgangspunt. API-standaardisatie en semantische standaardisatie zijn hierbij van belang. Dit wordt bijvoorbeeld toegepast bij het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

De uitgangspunten die worden toegepast in het DSO kunnen dienen als aanzet voor een overheidsbrede API-strategie in afstemming met het gebruikers, aanbieders en ontwikkelaars. Het ontwikkelen van een overheidsbrede API-strategie is dan ook een van de doelstellingen van het recent opgerichte Kennisplatform API's. Na afloop van de vergadering zal de presentatie rond worden gemaaid.

7 Voortgang

actie	Ter kennisname
tijd	Van 11:50 tot 11:55 uur
	FSE180314.€7 Xoortgangsnotitie

Het Forum neemt de notitie ter kennisname aan.

8 Rondvraag

actie	Mondeling
tijd	Van 11:55 tot 12:00 uur
	geen

Om de voortgang van de uitvoering van de actiepunten uit het werkplan te monitoren, worden de voortgangrapportages voortaan ook aan het Forum voorgelegd (actiepunt BFS).

9 Sluiting

actie	Mondeling
tijd	12:00 uur

De voorzitter sluit de vergadering om 12:00 uur.

Actiepunten n.a.v. deze vergadering

- De standaard Grip op Secure Software Development (SSD) zal meer prominent worden geduïd op de site van het Forum Standaardisatie om te helpen de adoptie van deze standaard een impuls te geven.
- Meerdere best practices rond blockchain in International Organization for Standardization (ISO)-verband ontwikkeld worden gedeeld met het Forum zodra deze openbaar zijn.
- De relatie van het Forum met het Overheidsbrede Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) zal nader worden geduïd op de site van het Forum Standaardisatie.
- Aanhaken op Brede Agenda Digitale Overheid (BADO) van staatssecretaris Knops met een standaardisatie-agenda. Nader overleg hierover wordt geïnitieerd.
- Het werkplan wordt na de publicatie van het Instellingsbesluit Forum Standaardisatie aangepast op de desbetreffende passages uit het Instellingsbesluit en ter kennisname aan het Forum gestuurd.
- Met duidingsteksten over waar de veranderingen zitten en hoe de ontwikkelingen rond SAML 2.0 (een op XML gebaseerde standaard voor het uitwisselen van authenticatie- en autorisatiegegevens tussen domeinen) de andere standaarden raken wordt hierover meer helderheid verschaft
- Het digitale magazine Monitor 2017 wordt op de site van het Forum gepubliceerd nadat de Tweede Kamer beide documenten officieel in ontvangst hebben genomen.
- Samenstellen pakketje voor uitzetten iv-metingen en monitor in achterban.

- Om de voortgang van de uitvoering van de actiepunten uit het werkplan te monitoren, worden de voortgangsrapportages voortaan ook aan het Forum voorgelegd.